

M. A. E.

A „MAGYARORSZÁGI ARTISTA EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

E hivatalos közlöny megjelenik a háború fartama alatt havonta egyszer. Minden feleletet óhajtó levélhez válaszbélyeg melléklendő. ■■■■■ TELEFON 28—75.

Felelős szerkesztő:
AALBACH JACQUES

Előfizetési díj tagoknak: egész évre 4.80 K, fél évre 2.40 K, negyedévre 1.20 K, havonként 40 fillér, nem tagoknak 50 :: :: százalékkal drágább. :: ::

Az egyesület hivatalos helyisége és a M. A. E. szerkesztősége: VII., Akácfa-utca 11. sz. I. em. Hivatalos órák: d. u. 3—4.

Tisztelt Olvasóinkhoz!

Jelen számmal megszűnik — reméljük csak ideiglenesen — a „M. A. E.” (A Magyarországi Artista Egyesület hivatalos lapja). Fájdalommal írjuk le ezen sorokat és ugyancsak fájdalmas volt a választmánynak ez az elhatározása, de nem cselekedhetett másként.

A választmány nem akarta az egyesületnek erősen megrongált anyagi helyzetét a lapszámla állandó deficitjével még jobban aláásni, s így kénytelen volt a papírárak s a nyomdai költségek állandó emelkedése s a tagok nemtörődömsége folytán a lap beszüntetését elhatározni.

Reméljük, hogy ez az állapot csak ideiglenes lesz és hogy a normális viszonyok beálltával s az egyesületnek ezzel járó megújulásával a magyarországi artisták közé más szellem fog költözni, s be fogják látni, hogy egy erős, izmos egyesületnek elsősorban a tagok látják nagy hasznát. Ha ez az idő elkövetkezik, ha minden magyar artista vállvetve fog buzgólkodni, hogy egyesületünk erős és hatalmas legyen, akkor a „M. A. E.” — melynek szerkesztésében, ha az néha kevésbé sikerült is, mindig tiszta szempontok vezéreltek minket — megfiatalodva fel fog támadni, hogy feladatát — az egymástól távollevő tagok között szellemi kapcsolatot teremteni — *buzgón szolgálhassa!*

A szerkesztőség.

A záróra és a nyári időszámítás.

Az idei szezonban súlyos megpróbáltatásnak vannak kitéve a pesti variéték. A záróra fokozatos megkurtítása után, az országos gyász miatt, hosszabb ideig kellett előadásukat szüneteltetniük, majd újabb rendelet jött, mely a fűtőanyag szüksége miatt bizonytalan időre beszüntette a variéték üzemét. E csapások

alatt úgy az igazgatók, mint a tagok, első sorban azonban a külföldi artisták súlyosan szenvedtek.

Az utóbbi hetekben erősen tartotta magát az a hír, hogy április 16-án, a nyári időszámítás beálltával egy órával kitolják a zárórát, vagyis 12 órakor lesz, úgy a variéték, kabarék, mozik stb. mint az étkezőhelyiségek (vendéglők, kávéházak stb.) zárórája. Ez a hír, mely nem tudni hol keletkezett, általános örömet okozott az artistavilágban.

Az igazgatóknak nehéz a helyzetük, mikor 10 órára be kell fejezniük az előadást s így kénytelenek azt 7— $\frac{1}{2}$ 8 órakor elkezdni. Így sem adhatnak teljes műsort s a nyújtott produkciók is erősen szenvednek a rövidre szabott időnek pontos betartása által.

A közönség is rosszul jár, egyrészt mert rövidebb, kevésbé tartalmas műsort kap mint a melyet látni szokott, másrészt, a közönség egy nagy része a kereskedővilágból való lévén, mely 7 órakor hagyja abba napi munkáját, vagy az előadás nagy részét elmulasztani kénytelen, vagy pedig — s itt ismét a variéték kárát látjuk — kénytelen lemondani a szellemi szórakozás e neméről.

Az artistaság nagyon-nagyon sokat szenvedett a háború által s csöndesen tűrte a szenvedéseket. Nagy ritkán emelte fel tiltakozó szavát, mikor oly rendeletekkel akarták működésüket korlátozni, melyek egész ekszisztenciájukat megsemmisítéssel fenyegették. Most sem hallgathatunk!

Mikor itt is ott is felbukkant a hír a záróra meghosszabbításáról, mindenki örült és boldog volt, hogy ezáltal a variéték üzletmenete jobb lesz s reméltük, hogy ennek folytán az artistaság helyzete is némiképen javulni fog. Hideg zuhanyként hatott a héten a napilapokban megjelent hirecske, mely „beavatott” helyről közli, hogy a záróra eltolásáról egyelőre szó sincs. Hiszen ha ez nem következik be, úgy április 16-ától kezdve a legfurcsább helyzet fog bekövetkezni. A nappalok mind hosszabbak lesznek s így majd megtör-

ténik az, hogy a variéték a legszebb napsütésben fogják megkezdeni „esti“ előadásukat. Hogy ezt a pesti variéték, melyeknek közönsége még télen sem szokta meg az előadások korai megkezdését, kibírják-e nagyobb anyagi veszteségek nélkül, — kétséges!? Mindenesetre kívánatos volna, ha a mértékadó helyek alaposan fontolóra vennék ezt a kérdést, mert ennek el nem intézése a legnagyobb nyomorba dönthet néhány ezer embert.

* * *

A zárórával kapcsolatban nem hagyhatjuk szó nélkül a vidéki kabarék és variéték rettenetes helyzetét. Magyarországon minden kávé vagy vendéglős, kinek erre a célra alkalmas helyisége van, „Direktor“!? Hogy erre a minőségre semmiféle jogosultsága nincs, hogy tulajdonképpen azt se tudja, mi az a variété, nem fontos. Érintkezésbe lép valamelyik zugügynökkel, szerződtet néhány artistanőt, esetleg egy-két férfitagot s most aztán az a fő, hogy minél nagyobb legyen a „konzum“. Hogy művészi produkcióról az ilyen helyeken szó sem lehet, az természetes.

A záróra a vidéki variéték helyzetére is óriási kihatással van. A „Direktor“ minthogy az „üzlet“ rosszul megy, a legolcsóbb társulatot szerződteti, nőket, kik sohasem voltak még színpadon s csak pezsgő-fogyasztásra alkalmasok. Emiatt a vidéki hatóságok a legszigorubbán bánnak el a variéték személyzetével, sok helyen a katonai parancsnokságok is, és e szigorú, megbecstelenítő bánásmód alatt szenved az a néhány „hivatásos“ artistanő is, ki az idők mostohasága folytán kénytelen ilyen kétes célú helyiségekbe elszerződni.

Ennek a lehetetlen állapotnak csak az a megoldása, melyet a „Magyarországi Artista-Egylet“ mindig sürgetett. Ha a vidéki hatóságok csakis a M. A. E. fényképes igazolványával bíró artistáknak (urak vagy hölgyeknek) adnának működési engedélyt. Mert a M. A. E. mindig a legszigorubb vizsgálatot indítja a felvételre jelentkező személyét illetőleg s így felelősséget vállalhat tagjaiért.

Legfőbb ideje volna már a vidéki variéték szigorú revíziója és helyzetük reorganizálása, melyhez a M. A. E. mindig lelkesen segédkezet fog nyújtani az illetékes köröknek.

Jegyzőkönyvi kivonat

felvétel a Magyarországi Artista-Egylet 1917. évi március hó 16-án tartott választmányi ülésén.

Jelen voltak: Rott Sándor elnök, Gyárfás Dezső I. alelnök, Gerő Jenő (Szöke Szakáll) II. alelnök, Aalbach Jacques ügyvezető titkár, Szabó Sándor pénztáros, Mach Zsigmond számvizsgáló és Sziklai Benő, Vécsei Miklós, Palota Frigyes választmányi tagok.

I. Az ülés megnyitása.

Rott Sándor elnök konstatálja a határozatképességet és felkéri a titkárt a jegyzőkönyv felolvasására. Ezalatt átadja *Gyárfás Dezső I. alelnöknek* az elnöklést. *Aalbach titkár* felolvassa a jegyzőkönyvet.

Gyárfás I. alelnök kérdezi a jelenlevőket, hogy van-e valakinek megjegyzése a jegyzőkönyvhez. Miután senki se szólal fel, Gyárfás I. alelnök megbizsa Sziklai és Vécsei urakat a jegyzőkönyv hitelesítésével. (Az urak aláírják és a választmány a jegyzőkönyvet egyhangulag elfogadja.)

II. Titkári jelentés.

Aalbach ügyv. titkár jelenti, hogy egyedül az ügyeket nem bírja végezni, mert ahogy egy munkába kezd, már is jönnek olyan egyének, akik őt a munkájában zavarják, annyira, hogy az idő elmúlik anélkül, hogy ő ezalatt valamit elintézhett volna. Titkár jelenti, hogy szükséges volna valami fiatal hivatalnokot szerződtetni, aki neki segédkezne.

Gyárfás I. alelnök indítványozza, hogy a titkár alkalmazzon egy fiatal hivatalnokot a délutáni hivatalos órára, akad elég ilyen használható fiatal ember. (A választmány ezen indítványt egyhangulag elfogadja.)

Aalbach ügyv. titkár jelenti, hogy 1624. sz. tag levélben panaszkodik, hogy a mostani vidéki szerződések botrányosak, mert a rendőri hatóság nem jár el kellően az artistanőkkel, lebecsüli őket, mintha a legmélyebb fokon állának. Ott ahol ő is szerződött van, épen így van, dacára annak, hogy mind a hölgyek, akik vele együtt vannak szerződésben, igazán artistanők. Persze a korai záróra az igazgatónak lehetlenné teszi, hogy ilyen körülmények között rendes gázsikat fizessen és ezáltal az artistanők is, meg kell hogy elégedjenek a szerződéssel, ha ilyen rendőri feltételekkel bár, de kenyeret ad. Indítványozza az ügyv. titkár, hogy az ottani rendőrhatalomhoz átiratot intézzenek, melyben kérik, hogy legalább a „Magyarországi Artista-Egylet“ tagjait kimélje meg ily szégyenletes bánásmódtól. (Elfogadtatik.)

Aalbach ügyv. titkár indítványozza, hogy az összes magyar rendőrhatalomoknak küldjön az egyesület átiratot, amelyben figyelmeztetik őket, hogy fellépési engedélyt ne adjanak előljárósági bizonyítványra, hanem csak a m. kir. rendőrkapitányság erkölcsi bizonyítványára. (Elfogadtatik.)

III. Matiné.

Aalbach ügyv. titkár a múlt választmányi ülésen indítványozta, hogy az egyesület iparkodjék a rokkant- és segélyalap javára matinékat rendezni. Most ő maga is belátja, hogy a korai záróra miatt ez lehetetlen, mert a közönség nem jár oly korán a variétékba és az igazgatók örülnek, ha vasárnap délután maguk csinálnak üzletet. Azért most ezen tervnek jobb időkre való elhalasztását indítványozza. (Elfogadtatik.)

IV. Kölcsönök.

Aalbach ügyv. titkár jelenti, hogy két sürgős kölcsönkérvény érkezett be. 1600. sz. tag 50 korona, 468. sz. tag 30 korona kölcsönt kér. Ügyv. titkár jelenti, hogy miután mindkét kérvényező több ízben vette igénybe az egyesületet és tartozását mindenkor pon-

tosan visszafizette, ő, tekintettel az ügyek sürgős-ségére, a vezetőség tagjainál szavazásra bocsájtotta az ügyeket, s miután nyolc tag „igen“-nel szavazott, kiutaltatta a kölcsönöket. Kéri eljárásának jóváhagyását. (*Megtörténik.*)

Aalbach ügyv. titkár jelenti, hogy az 1608. sz. tag szintén kölcsönkérvényt nyújtott be, melyet az ügyv. titkár a választmánynak előterjeszt.

Nagy vita támad, melyben az összes jelenlévők részt vesznek.

Rott Sándor elnök, aki az elnöklést megint átvette, az ügyet titkos szavazásra bocsájtja. (*A választmány a kérvényt titkos szavazással egyhangulag visszautasítja.*)

V. Adományok.

Ügyv. titkár jelenti, hogy Steiner Lajos tagtól 25 korona adomány érkezett. Steinernek, ki már több ízben támogatta adományaival az egyesület alapjait, köszönő levelet írt. (*Tudomásul veszik.*)

VI. A jövő közgyűlés.

Ügyv. titkár jelenti, hogy a közgyűlést nehezen lehet majd megtartani, mert az újabb bevonulások folytán még kevesebb lesz azok száma, akik a közgyűlésen megjelenhetnek. Tanácsos volna a közgyűlést december hónapra elhalasztani.

Rott elnök indítványozza, hogy az esetben, ha az április 6-iki közgyűlés nem lenne határozatképes, a háboru tartama alatt egyáltalában ne tartson az egyesület közgyűlést s a vezetőség forduljon ennek engedélyezése céljából a belügyminiszteriumhoz, úgyszintén azért, hogy a vezetőség tagjai ez időre megtarthassák állásaikat. (*Egyhangulag elfogadjatik.*)

VII. A hivatalos lap.

Ügyv. titkár indítványozza, hogy az egyesület szüntesse be a hivatalos lap megjelenését. A lap nyomása s a postai díjak oly nagy összeget tesznek ki ki, melylyel sehogy sincs arányban az a nevelésesen csekély összeg, mely az előfizetési díjakból befolyik. Határozza el a választmány, hogy az utolsó példányok március 16-án és április 1-én jelenjenek meg, ezen két példánnyal kipótolják az elmaradt lapokat. Azon előfizetők pedig, kik továbbra is előfizettek, visszakapják a fölös előfizetési díjakat. (*Elfogadják.*)

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést bezárja.

Aalbach Jacques ügyv. titkár.

H i r e k.

Schosberger Mór (Max és Gizella) tagtársunk Belgrádban teljesít katonai szolgálatot és mint gyakori leveleiben értesít bennünket, jól megy dolga. Legutóbbi levelében írja, hogy a belgrádi katonai parancsnokság „özvegy és árva-hetet“ rendezett legutóbb, számos hivatásos artista és műkedvelő közreműködésével. Egy nekünk beküldött műsoron szerepelnek: Emil Carazza tenorista, Roller Elza és Ernau Hilda táncosnők, Mici Zlatka szubrett, tagunk, Bácskai Sándor magyar és

német kómikus, Little Bill hangszerutánzó, Enders testvérek akrobaták, Forelli tánccduo, Pollák Ernő saját műsorában, az est rendezője és végül tagunk, Schosberger Mór zenebohóc. Az estén a helyőrség zenekara működött közre, Píró József karnagy vezénylete alatt.

Mint látható, igen változatos műsor, melynek egyes számai nagy sikert arattak. A művészestély, melyen igen előkelő közönség, köztük a belgrádi katonai parancsnok volt jelen, szép összeget jövedelmezett, a hadi özvegy és árva alapnak.

Mint értesültünk a katonai parancsnokság az egész megszállott szerb területen szándékozik ilyen estélyeket rendezni.

Adomány. Steiner Lajos tagtársunk ujabban ismét 25 koronával gyarapította az egyesület rendkívüli segély-alapját. Hálás köszönet érte!

Egyesületi hírek.

A közgyűlés elhalasztása. Mint lapunk más helyén olvasható, a választmány március 16-án tartott ülésén elhatározta a közgyűlésnek a háboru utánig való elhalasztását az esetben, ha az április 6-iki közgyűlés nem lenne határozatképes, s Rott Sándor elnököt és Aalbach Jacques ügyvezető titkárt megbizta, hogy az egyesületnek ez ügybeli kérvényét sürgősen terjesszék be a belügyminiszteriumnak.

Az újabb bevonulások után alig van már a M. A. E.-nek olyan tagja, ki ne teljesítene katonai szolgálatot, részint a harctéren, részint itthon, mint segédszolgálatos, egy részük pedig, a haza szolgálatában egészségük megrokkánván, az ország különböző részein kórházakban és üdülőkben van elhelyezve. Egyesületünk tagjainak egy nagy hányada tehát nem jelenhetné meg a közgyűlésen, az itthonlevők pedig igazságtalanságot követnének el a távollevőkkel szemben, ha nagyfontosságú dolgokban, melyek a közgyűlés tárgyát fogják képezni, határozatot hoznának. Mindenképen helyénvaló lenne tehát a közgyűlés elhalasztása és a választmány a tagok érdekében cselekedett, mikor ily értelemben határozott.

Tagajánlás. Figyelmeztetjük minden tagunkat, hogy a felvételi ívek aláírásánál mint ajánlók, a legnagyobb óvatossággal járjanak el. Csakis olyan egyént ajánljanak felvételre, kit személyesen jól ismernek s biztosak benne hogy az illető rendőrségi erkölcsi bizonyítványnak birtokában van és hogy az illető csakugyan artista.

Annál is inkább ajánljuk a legnagyobb óvatosságot, mert minden egyes alkalommal az ajánlókat fogjuk felelőségre vonni és ha az ajánló könnyelműen járt el, akkor abba a helyzetbe juthat, hogy a választott bíróság elé kerül, mely ki fogja zárni a tagok sorából.

Kivonat

a „Magyarországi Artista Egyesület“-nek 1917. április 6-án tartott

rendes közgyűlésének

jegyzőkönyvéből.

Jelen voltak: *Rott Sándor* elnök, *Gyárfás Dezső* I. alelnök, *Gerő Jenő* (Szöke Szakáll) II. alelnök, *Aalbach Jacques* ügyv. titkár, *Szabó Sándor* pénztáros, *Mach Zsigmond* számvizsgáló, *Braun Károly*, *Neszmélyi Izsó*. Meghatalmazást küldött be *Bergr Bernát*.

Rott Sándor elnök konstatálja, hogy összesen nyolcan jelentek meg a közgyűlésen, s így ez nem határozatképes. E szerint érvénybe lép a választmány-nak 1917. március 16-án hozott határozata, mely szerint, ha az április 6.-i közgyűlés nem lenne határozatképes, annak a háboru utánig való elhalasztását fogják a belügyminisztériumtól kérvényezni. Ezzel a közgyűlést berekeszti.

Orvosi ügyrend.

Figyelmeztetjük t. tagjainkat, hogy az egyesületi orvos urak minden hónapban megkapják azon tagok névjegyzékét, kik szabályaink szerint orvos és gyógyszer használatára jogosultak.

Orvos és gyógyszer használatára jogosult az a tag, aki tagdíját pontosan és legalább egy félhónapra előre kifizette. Minden tag köteles ezt az orvosnak igazolványával bizonyítani.

Kénytelenek vagyunk szabályaink ilyen szigorú betartására, mert a tagdíjak csak gyéren folynak be és leginkább a nemfizetők terhelik meg gyógyszereszámlánkat. A háboru folytán a gyógyszerek tetemesen drágultak, segélyalapjaink pedig annyira igénybe vannak véve, hogy a legnagyobb mértékben kell takarékoskodnunk. A tagdíjak pontos fizetése ma becsületbeli kötelessége minden tagnak.

A vezetőség nevében:

Aalbach Jacques,
ügyvezető titkár.

A M. A. E. orvosai.

- Dr. Frank Géza, VI., Andrassy-ut 32. Telefon 151—04.
Dr. Kirez Gyula, belgyógyász, VII. Erzsébet-körut 56. Telefon 69—56.
Dr. Schäffer Ármin, belgyógyász, VIII. Kun-utca 4. szám Telefon József 8—89.
Dr. Szilárd Bertalan, belgyógyász és nőgyógyász, a Sósfürdő főorvosa, I., Fehérvári-út 54. Telefon 126—31.
Dr. Widder Bertalan, nőorvos sebész, VII. Rákóczi-ut 10.
Dr. Kohn László, belgyógyász, V. ker., Sas-utca 5. Telefon 121—89.

Magyar artisták a harcmezőn.

A tábori postaszámokat — amennyiben azok általunk ismertek — szívesen tudatjuk. Kérdezősködéskor válaszbélyeg melléklendő.

Ádám Adolf	Barna János
Aldor Adolf	Barnéh Béla
Arányi Vilmos	Bauer Oszkár
Árvai Rezső	Bergman Mór
Balog Sándor	Bernhardt József
Balacsis Viktor	Biringer Gyula

Bodrogi József
Böhm (O Brien) Markus

Dániel Nándor
Dévai Sándor
Dezsői István
Dezsői László
Domány Győző
Donnert Antal

Eliás (Nográdi) Henrik
Erős (Ehrmann) Muki

Faludi (Klein) Zsigmond
Filep Sándor
Fodor Ernő

Gábor Ernő
Gábos Géza
Galambos Elemér
Gallai Jenő
Geiger Izsó
Gergely (Rózsa) Lajos
Gerő Jenő (Szöke Szakáll)
Goldmann Jenő
Göndör Ferenc
Göndör Miklós
Grell Mihály
Grünzweig (Gonda) Lipót
Guttman Vilmos

Halada Ferenc
Harsányi Rezső
Hauser Gyula
Herbst Náthán
Hergotti Stanislaus
Huber Sándor
Hubert (Hubai) Henrik
Hunyadi Emil

Jaulus Mór

Iczkovits Károly
Izspász Péter

Kálmán Lajos
Karabin József
Kastyák Ferenc
Kenedi (Grün) Dezső
Kiss László
Klein Ferenc
Kollmann (Kardos) Oszkár
Kormos Hugó
Kovács József
Köczög János
Könyöt Adolf
Könyöt Alfons
Könyöt Arthur
Könyöt Oszkár
Könyöt Sándor
Kövári (Kalk) Lajos
Kövári (Kalk) Vilmos
Kraut (Tuark) Dezső
Krohn Károly

Lax Rezső
Lendvai Jenő
Lengyel Gyula
Lévai Andor
Löwinger Lajos

Mach Lázár
Mach Zsiga
Mack Zsigmond
Majdik Alajos
Margó Zsigmond
Máté Sándor
Meck Ferenc
Morgenroht Károly
Morgenstern Zsiga
Moritz Laci

Nádor Zsigmond
Nagy Géza
Nagy Jenő
Neszmélyi Izsó
Novák Mihály

Pettes Joáchim
Picard Jean
Pietrusinski Ede
Pintér Mihály
Princz Ede
Purczeld József

Radó Sándor
Reisner Ferenc
Rittka Ferenc
Roland (Lang) Róbert
Rónai Bertalan
Roos Ignatz
Rosée Jenő

Sándor József
Sárai Sz. Károly
Schachter Paul Jacques
Schlesinger Jenő
Sarkadi András
Sas Naci
Schmidterer Lehel
Schmidt János
Schneeberger Ede
Steinberger Izsó
Schosberger Mór
Schultheis Miksa
Schönberger Miksa
Schwartz Manó
Silberstein (Golem) Jakab
Simai István
Sipos Gyula
Snee Sámuel
Steiner (Simai) Ede
Strasser Béla
Szajka Róbert
Székely Márton
Székely (Kulini)
Szemere Gyula
Szepesi Sándor
Szepesi Vilmos
Szerémi (Stern) Izsó
Sziklai Benő
Szirmai Vilmos
Stutzbart László
Stutzbart Mátyás

Tacianu (Lehotzki) Sándor
Tamási József
Tautz Károly
Tok Demeter
Tuma Erwin
Tyll József

Ujvári Ferenc

Vass Feri
Vasvári Adolf
Váradai (Weiss) Arthur
Váradai (Mandel) Géza
Vécsei (Weisz) Miklós
Vidos Jenő
Virág J. Pál

Wagner Lajos
Weiss Lajos
Widmayer Gusztáv
Widmayer Frigyes
Wolfertsberger Cajetán
Wollner Arthur
Wollner Gyula

Zalai Lipót
Zöldi Márton.

Kiadja a „MAGYARORSZÁGI ARTISTA EGYESÜLET.“